

Status Openbaar	Datum vergadering Gedeputeerde Staten 21 april 2026	Eindtermijn n.v.t.
---------------------------	---	------------------------------

Onderwerp
Rapportage Luchtkwaliteit 2026

Advies

1. Vast te stellen Rapportage Luchtkwaliteit 2026
2. Vast te stellen de brief waarmee de Rapportage Luchtkwaliteit 2026 ter kennisname wordt aangeboden aan Provinciale Staten
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de rapportage Luchtkwaliteit 2026

Besluit GS
Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- GS-brief aan Provinciale Staten over de Rapportage Luchtkwaliteit 2026
- Rapportage luchtkwaliteit 2026

1 Toelichting voor het College

Sinds 2009 ontvangen Provinciale Staten op basis van een toezegging onder het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) een rapportage over de stand van zaken rond de luchtkwaliteit. Het NSL is afgesloten, vanaf 1 januari 2024 valt de monitor onder de Omgevingswet. In de voorliggende rapportage zijn de staat van de luchtkwaliteit in 2024 en scenarioberekeningen voor de luchtkwaliteit in 2030 opgenomen. Verder worden luchtmetingen van 2024 samengevat en de trend in de metingen beschreven. Zoals het onder het NSL is toegezegd blijft het college Provinciale Staten actief blijven informeren met een rapportage luchtkwaliteit.

De Europese Raad heeft op 14 oktober 2024 nieuwe Europese richtlijn voor luchtkwaliteit formeel aangenomen. Dit betekent dat vanaf 2030 strengere eisen gelden voor fijnstof en stikstofdioxide. De implementatie van de Europese regels in nationale wetgeving is gestart.

Het uitvoeren van alle maatregelen uit Het Schone Luchtakkoord (SLA) volstaat niet om in 2030 aan de nieuwe grenswaarden te voldoen.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat spreekt met decentrale overheden om een samenwerking vorm te op te zetten om in 2030 aan de nieuwe grenswaarden te voldoen. Uiterlijk eind 2028 zal het ministerie met één of meer routekaarten presenteren hoe Nederland met beleid en maatregelen de grenswaarden (zoveel mogelijk) wil gaan halen.

Om nadruk te leggen op de noodzaak van acties van het rijk in dit dossier is vorig jaar het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (PZH-2025-871534501) gevraagd om in te zetten op een landelijke aanpak met een juridische bindend programma met aanvullende maatregelen om de luchtkwaliteitsknelpunten op te lossen.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 0,00

Programma : Ambitie 7 - Gezond en veilig Zuid-Holland

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

De rapportage bevat de maatregelen inzake bestaand en reeds gedekt beleid – zoals die zijn ingediend voor het Schone Lucht Akkoord – en enkele aanvullende luchtkwaliteitsmaatregelen, zoals de deelname aan de pilots uit het SLA. Aanvullende projecten worden gefinancierd uit het luchtkwaliteitsbudget, vak-domeinen van de provincie en mogelijk uit cofinanciering van het Rijk.

Juridisch kader

Vanaf 1 januari 2024 zijn we verplicht, op grond van hoofdstuk 11 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving om te monitoren voor luchtkwaliteit. Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet was de monitoring verplicht op grond van het NSL.

De provincie heeft een ambitie vastgesteld: het in 2030 halen van de in 2019 geldende World Health Organization (WHO) advieswaarden op basis van samenwerking met andere partijen, dit is een inspanningsverplichting.

2 Voorafgaande besluitvorming

Op 17 december 2019 hebben GS besloten om aan het Schone Lucht Akkoord deel te nemen. Op 13 januari 2020 heeft voormalige gedeputeerde Bom-Lemstra het Schone Lucht Akkoord mede ondertekend.

Jaarlijks stelt u de rapportage luchtkwaliteit vast.

3 Proces

De uitvoering van de vaste en aanvullende maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord zal moeten bijdragen aan een verdere verbetering van de fijn stof concentratie om in 2030 de WHO advieswaarden uit 2005 te bereiken en daarmee de gezondheid van de burgers te waarborgen.

De monitoring van de luchtkwaliteit wordt onder het SLA voortgezet. Daarnaast is er vanuit de omgevingswet een monitoringverplichting voor de provincie. Dat betekent dat er ook in de komende jaren jaarlijks zal worden gemonitord hoe de luchtkwaliteit zich ontwikkelt.

4 Participatie en rolneming

Het Schone Lucht Akkoord is een samenwerking tussen verschillende overheden. Landelijk heeft het Schone Lucht Akkoord een inspraakprocedure doorlopen.

In het provinciale luchtkwaliteitsbeleid is er ook sprake van participatie van burgers. Zo worden burgers betrokken bij citizen science projecten waarbij ze de luchtkwaliteit meten met eenvoudige sensoren. Deelnemers aan deze projecten zijn vaak technisch onderlegd en intrinsiek gemotiveerd om zelf te de luchtkwaliteit te meten. Binnen het Schone Lucht Akkoord richt de provincie zich ook op een faciliterende rol ten aanzien van burgerparticipatie, d.w.z. community ondersteuning en ontwikkelen van een samenwerkingsmodel. Via de jaarlijkse rapportage luchtkwaliteit informeert de provincie over de huidige status van de luchtkwaliteit in Zuid-Holland en de prognose voor hoe de luchtkwaliteit zich naar verwachting zal ontwikkelen in de toekomst.

Op grond van de huidige prognose zal na inwerkingtreding van de strengere grenswaarden voor luchtkwaliteit niet overal aan de grenswaarden worden voldaan.

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) roepen het Rijk op snel in actie te komen om decentrale overheden handelingsperspectief te geven met betrekking tot knelpuntlocaties waar overschrijdingen van luchtkwaliteitsnormen worden verwacht. In samenwerking met provincies en gemeenten dient het Rijk werk te maken van een landelijke aanpak in de vorm van een juridisch bindend nationaal programma luchtkwaliteit met aanvullende maatregelen om deze knelpunten op te lossen.

5 Communicatiestrategie

Na het besluit maken we de informatie uit de Rapportage Luchtkwaliteit 2026 kenbaar via een bericht op de website van de provincie en social media.